

ZaaiGoed in het onderwijs

Een ontwikkelingsprogramma
voor kind en volwassene in één

ZaaiGoed in het onderwijs

Onderwijs is meer dan lesgeven alleen.

Je levert als leerkracht ook een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling en het veiligheidsgevoel van kinderen. Hierin loop je wel eens tegen situaties aan die vragen kunnen oproepen zoals:

- Hoe voorkom je pestgedrag?
- Hoe heb je bewust aandacht voor de vorming en ontwikkeling van kinderen naast alle andere bezigheden?
- Hoe zorg je dat het gedrag van kinderen binnen (groeps)grenzen blijft?
- Hoe zit je als collega's en met ouders op één lijn?
- Hoe draag je bij aan de sociaal- emotionele veiligheid van kinderen?

Het ZaaiGoed programma biedt een unieke benadering als antwoord op deze en vele andere vragen!

ZaaiGoed: wat je zaait, is wat je oogst!

ZaaiGoed is een sociaal-emotionele ontwikkelingsprogramma voor kinderen en volwassenen in één dat methodisch aangeleerd kan worden. ZaaiGoed is gebaseerd op het kopieergedrag van kinderen. Zij doen na wat zij van volwassenen meekrijgen. Wat we kinderen meegeven (zaaien), draagt bij aan hun ontwikkeling (oogst). Vandaar: wat je zaait, is wat je oogst.

Het ZaaiGoed programma is mede gebaseerd op onderdelen van de ontwikkelingspsychologie. ZaaiGoed zijn activerende, positieve boodschappen die bewust aan kinderen worden meegeven. Hierdoor wordt er een stevige sociaal-emotionele basis gelegd. Door kinderen bewust te maken hoe zij gevormd worden, zijn kinderen beter in staat om met alle ervaringen die ze tegenkomen om te gaan. In hun ontwikkeling naar volwassenheid toe, blijft ZaaiGoed een positieve invloed behouden. Er kan steeds worden teruggegrepen naar de basisboodschappen.

Kinderen die regelmatig van de leerkracht horen dat ze om hulp mogen vragen als iets niet lukt, zullen ook een hulpbron gaan zoeken als de leerkracht niet in de buurt is.

ZaaiGoed neemt tegelijkertijd de volwassene mee in het bewustwordingsproces rondom de boodschappen en de effecten ervan. Het is belangrijk dat je je ook als volwassene bewust bent van jezelf en jouw eigen handelen. Door het ZaaiGoed programma krijg je daar zicht op. Het programma maakt je bewust welke invloed jouw eigen handelen heeft en welke reactie dit oproept bij kinderen en omgekeerd. Daar waar je gaat staan of zitten in een gesprek met kinderen heeft bijvoorbeeld al veel invloed op hoe ze zich kunnen voelen.

Het ZaaiGoed programma versterkt kinderen en volwassenen:

IK (naar jezelf)

- in hun zelfkennis (weten)
- in hun zelfredzaamheid (doen)
- in hun zelfvertrouwen (voelen)
- in hun zelfontwikkeling (groeien)

WIJ (in relatie met de ander)

- om van elkaar te leren (weten)
- om ervaringen samen aan te gaan (doen)
- in het empathisch vermogen (voelen)
- om bij te dragen aan een ander (groeien)

Opbrengsten voor de kinderen o.a.:

- meer zelfvertrouwen;
- kennen van grenzen;
- kunnen maken van keuzes;
- herkennen van emoties;
- uiten van emoties op een manier die fijn is voor jezelf en de ander;
- goed voor jezelf zorgen;
- kunnen focussen, aandacht hebben;
- durven zijn wie je bent.

Kinderen pikken ZaaiGoed snel op en hebben al op hele jonge leeftijd door wanneer ze het kunnen gebruiken. Dat blijkt wel uit de verhalen, zoals het verhaal van de tweeënhalfjarige T. die tegen zijn papa zegt: *"Stop, papa dit is mijn grens."* Of het ontroerende verhaal van de driejarige Y. die aan mama na de begrafenis van haar zusje vraagt: *"Mama, hoe deed Mo (karakter van Bewust Legen) dat ook al weer met die bak, want de mijne zit zo vol!"* En soms is een verhaal heel treffend, zoals bij twee meiden van 9 jaar, waarbij de een schreeuwt tegen de ander:

"Jij gaat steeds over mijn grens." (ZaaiGoed: Ken je grenzen) Waarop de ander terugschreeuwt: *"Hoe weet ik dat nou, als jij ze niet aangeeft!"*

Opbrengsten voor de leerkrachten:

- het programma is praktisch toepasbaar in de dagelijkse bezigheden;
- er zijn uitgewerkte activiteiten beschikbaar die een leidraad bieden en tijdwinst opleveren;
- er is meer inzicht in de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen;
- er is nog meer werkplezier bij de leerkrachten, omdat zij bewuster omgaan met de kinderen en ervaren dat hun rol belangrijk is in de ontwikkeling van de kinderen;
- er zijn meer handvatten beschikbaar om met verschillend gedrag van de kinderen om te gaan.

Leerkracht F.: *"Het werken met ZaaiGoed geeft een mooi kader waarmee je steeds kan inspelen op gebeurtenissen rondom het omgaan met elkaar. Als er een probleem is, kijk ik samen met de kinderen welk ZaaiGoed van toepassing is. Ik merk dat we dit ook doen als collega's onderling. Je praat daardoor makkelijker met elkaar".*

Opbrengsten voor de organisatie:

- door de integrale aanpak van het ZaaiGoed programma komt er een cultuurverandering op gang:
 - * er ontstaat een communicatiekader:
 - » er is een gemeenschappelijke taal aangeleerd die leidt tot meer begrip naar elkaar (open aanspreekcultuur);
 - » er is geleerd om bewust te zijn van de invloed van woorden.
 - * er wordt een bewuste houding aangeleerd:
 - » er wordt op een gelijkwaardige manier met elkaar omgegaan zowel in woord als in daad;
 - » positieve ervaringen leiden tot een grotere intrinsieke motivatie en sociaal gewenst gedrag;
 - » opgedane kennis en vaardigheden worden automatisch doorgegeven aan anderen, doordat het in de basisvaardigheden aanwezig is.
- het ZaaiGoed programma biedt een onderscheidende pedagogische visie.

Opbrengsten voor de ouders:

Ouders worden betrokken bij het programma door introductiewerkshops en kunnen zelf een basistraining doen, zodat zij beter begrijpen waar hun kind mee thuis komt. Door de gemeenschappelijke taal vormt er zich een sterke driehoek rondom sociaal-emotionele veiligheid: kind, ouder en professional.

Ouders komen met mooie voorbeelden hoe hun kinderen thuis het ZaaiGoed toepassen.

Zoals de vierjarige S. die thuis voor de spiegel oefent om bij zichzelf te blijven en de boosheid kan laten zakken.

Of de negenjarige M. die voor zijn spreekbeurt eerst gaat staan als een boom. In mijn eigen kracht staan noemt hij dat.

ZaaiGoed: méér dan een methode

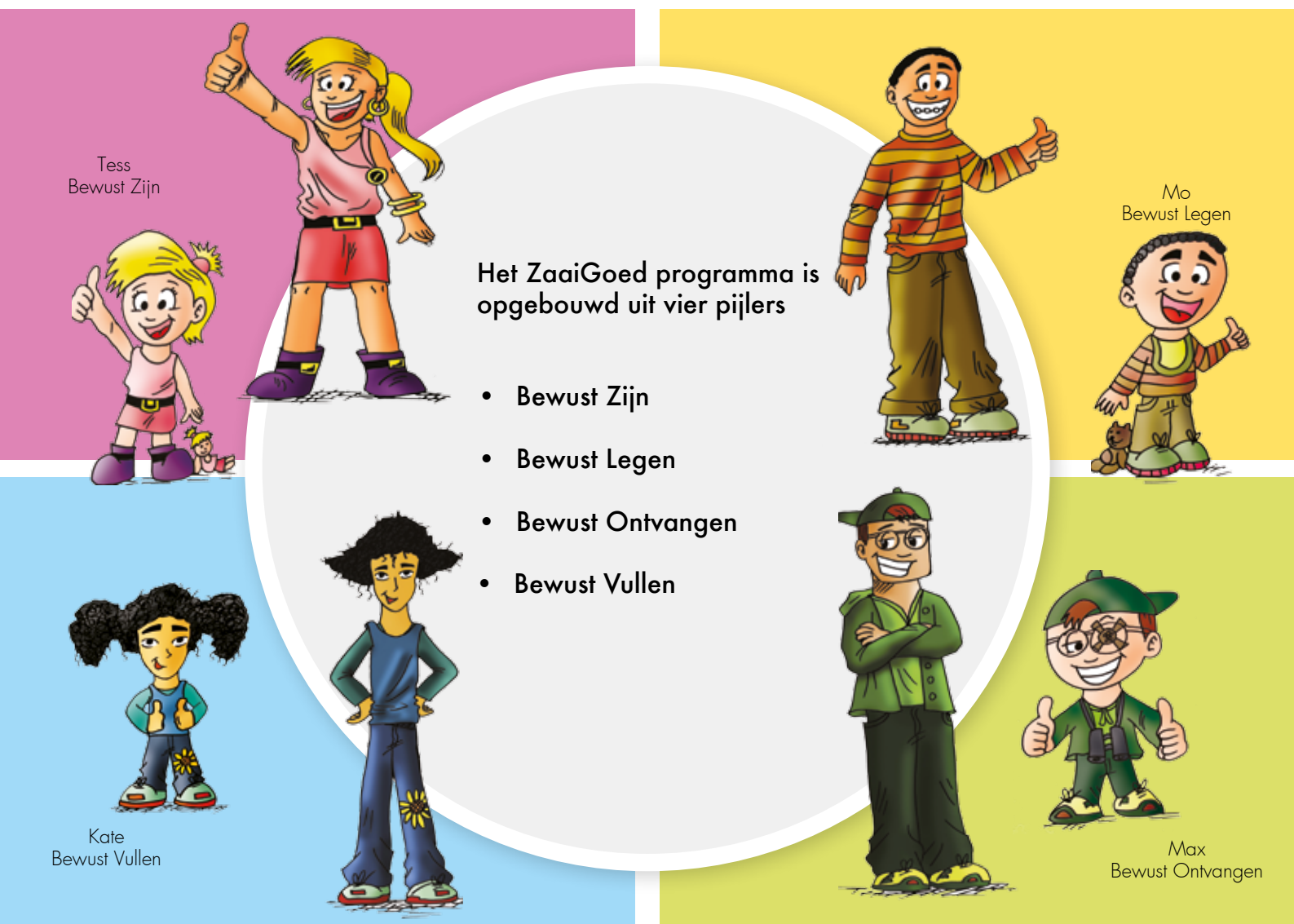
Kinderen kunnen niet bepalen wat er op hun pad komt, wel hoe ze ermee omgaan. Het ZaaiGoed leert hen dat.

Vanuit de visie 'wat je zaait, is wat je oogst' leert het programma volwassenen vanuit een metafoor van tuinman anders naar kinderen te kijken en luisteren: o.a.

- een tuinman laat groeien;
- een tuinman weet dat ieder plantje andere zorg vraagt;
- een tuinman heeft geduld;
- een tuinman observeert en geeft ruimte;
- een tuinman gebruikt ZaaiGoed.

De positieve ZaaiGoed boodschappen worden methodisch aangeboden, maar worden uiteindelijk door elkaar in allerlei dagelijkse situaties gebruikt. Daardoor ontstaat er een positief leefklimaat, een andere cultuur. Het programma houdt ook rekening met verschillende leerstijlen die kinderen kunnen hebben. ZaaiGoed kun je dus horen door de woorden, zien door de gebaren en doen door de activiteiten.

Daarnaast is er in het programma veel aandacht voor de signalen van het lichaam. Kinderen leren die te vertalen.

Het ZaaiGoed programma kent vier pijlers die door vier multiculturele personages in vier kleuren vertegenwoordigd worden:

- Tess: Bewust Zijn: kinderen worden zich bewust van wie ze zijn;
- Mo: Bewust Legen: kinderen worden zich er bewust van dat ze symbolisch een bak hebben waar alle ervaringen in komen en ze leren deze ook te legen;
- Max: Bewust Ontvangen: kinderen worden zich er bewust van dat ze de wereld door een brilletje ontvangen en dat ze daar zelf invloed op hebben;
- Kate: Bewust Vullen: kinderen worden zich er bewust van dat ze hun eigen bak positief kunnen vullen en daarmee bij kunnen dragen aan hun eigen kracht.

Tess, Mo, Max en Kate maken in de verhalen, activiteiten en materialen voor kinderen in elke leeftijdscategorie herkenbare situaties mee, omdat ze met hen meegroeien.

IK naar WIJ model

Het programma is erop gericht dat het kind zichzelf goed leert kennen. Immers, als je weet hoe het bij jezelf werkt, snap je beter hoe het bij de ander werkt. Het IK is dus belangrijk. Net zoals het WIJ dat is.

Het IK: de kinderen van nu ontwikkelen zich tot volwassenen die zichzelf goed kennen, weten wat ze willen en weten wat hun talenten zijn. Ze staan in hun kracht en durven te zijn wie ze zijn.

Het WIJ: de kinderen ontwikkelen zich tot volwassenen die zich bewust zijn van zichzelf in relatie tot de ander. Ze weten hoe ze zich als individu willen verhouden tot de wereld om hen heen en zijn in staat om goede relaties te ontwikkelen en te onderhouden.

Aan ieder personage zijn zeven ZaaiGoed gekoppeld. De eerste zes ZaaiGoed per pijler hebben betrekking op IK en het zevende heeft betrekking op WIJ.

Voorbeelden van ZaaiGoed	Wat wordt er geleerd en waar word je je bewust van?
Ken je filters	• wat filters zijn en hoe ze werken: hierdoor ontstaat er kennis over hoe je de wereld waarneemt.
Blijf bij jezelf	• In je lijf: om via je gevoel te herkennen of je wel of niet bij jezelf bent. In taal: om via taal bij jezelf te blijven en vanuit de IK vorm te praten.
Zorg voor jezelf	• dat je goed voor je lichaam mag zorgen en dat dit (uiteindelijk) jouw eigen verantwoordelijkheid is. Er is tevens aandacht voor acceptatie van het eigen lichaam en dat iedereen anders is.
Maak ruimte voor anderen	• om na te gaan of je met de ander omgaat zoals je zou willen dat ze met jou omgaan. Het inlevingsvermogen is daarmee vergroot.
Wees eerlijk	• wat het betekent om eerlijk te zijn en jezelf uit te spreken.
Vraag om hulp	• dat je hulp mag vragen en van elkaars talenten gebruik mag maken.
Maak een keuze	• dat het maken van een keuze bijdraagt aan wie je wilt zijn.
Wees verantwoordelijk	• dat er verantwoordelijkheden zijn en dat je die ook zelf hebt.
Zaai Goed bij anderen	• dat je elkaar sterker maakt door complimenten te geven.

Waarom met het ZaaiGoed programma aan de slag?

Wat maakt het ZaaiGoed programma nu zo bijzonder? Hieronder zetten we de Pre's op een rij.

Preventie (vanaf de geboorte)

Het programma wordt preventief ingezet. Kinderen worden gevormd door wat zij meemaken. Door al vanaf de geboorte bewust met de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen bezig te zijn, versterk je hen in hun basis. Met deze preventieve inslag onderscheidt het programma zich nadrukkelijk van andere interventies. Die komen vaak pas in beeld als de problemen er al zijn.

Praktisch toepasbare kennis

Het programma sluit aan bij belangrijke wetenschappelijke inzichten ten aanzien van ons gedrag (en dus ook ons opvoedgedrag!). Het ZaaiGoed is theoretisch onderbouwd op basis van sociaal wetenschappelijk onderzoek. Door deze kennis heel praktisch toepasbaar te maken slaat de unieke samenhang van het ZaaiGoed programma een brug tussen wetenschap en praktijk. Door meer kennis komt er meer begrip en bewustzijn, daardoor ga je ook anders doen.

Perspectief

Het ZaaiGoed programma gaat uit van een ander perspectief dan de meeste interventies. Het is een programma waarbij het niet gaat over goed of fout. Het gaat erom je bewust te worden van hoe processen verlopen bij jezelf en bij het kind. Opvoeden gaat iets worden dat je bewust kan gaan inzetten in plaats van dat het iets is wat je overkomt. Daarnaast gaat het programma uit van gelijkwaardigheid tussen kind en volwassenen.

Positieve boodschappen

Het programma zet in op de positieve psychologie en is er dus op gericht om positieve boodschappen als basis bij kinderen neer te leggen. Een positieve grondslag werkt op meerdere gebieden in het leven van een kind door.

Persoonlijke groei bij alle gebruikers

Het ZaaiGoed programma is niet alleen gericht op het kind, maar draagt ook bij de opvoeder bij aan persoonlijke groei. Door bewustwording van de ontwikkelingsprocessen zullen ook de volwassenen zien wat hen heeft gevormd en hoe zij zich hebben ontwikkeld. Het ZaaiGoed werkt zelfs door naar degenen die er niet direct mee in aanraking zijn gekomen. Als ze zien en horen dat het ZaaiGoed herhaaldelijk gebruikt wordt, gaan zij dit ongemerkt overnemen. Het kind en de opvoeder staan centraal, niet het programma.

Participerende integrale aanpak

Het ZaaiGoed programma is gericht op zowel het kind als op de volwassene die ofwel thuis ofwel professioneel met het kind omgaat. Deze integrale aanpak zorgt voor een gemeenschappelijke taal, waardoor er een sterke driehoek ontstaat waaraan het kind zelf deelneemt. Aangezien het ZaaiGoed programma activiteiten, lessen en materialen aanbiedt, afgestemd op de leeftijd van 0 tot en met 12 jaar, is deze methode bij uitstek geschikt gedurende de gehele ontwikkeling van baby tot tiener en daarna. De interventies zijn geïntegreerd in de dagelijkse bezigheden en vormen zo een onderdeel van de cultuur in plaats van een apart, losstaand programma.

Permanent

Het ZaaiGoed programma doet meer dan tools bieden om gedrag te veranderen. Je gaat ook begrijpen waar gedrag vandaan komt. Door dit bewustwordingsproces gaat het ZaaiGoed echt in jou verankeren. Het programma heeft dus duurzame effecten in zich. Boodschappen die gezaaid zijn, zullen door de kinderen meegedragen worden waar ze ook zijn en ingezet worden wanneer dat nodig is. Permanente educatie is mogelijk omdat er trainingen op diverse verdiepingsniveaus zijn. In de hulpmaterialen zoals de Digituin, een digitale databank, komt het borgenproces ook terug.

Werking in de praktijk

De verschillende door het ZaaiGoed programma aangeboden lessen en materialen, zorgen ervoor dat kinderen zich het ZaaiGoed vanaf jonge leeftijd op een speelse manier eigen maken. Er wordt continu gebouwd aan een positief klimaat. Daarmee komt ZaaiGoed in alle activiteiten terug en kan de hele dag gebruikt worden. Terugkomende rituelen zoals dagafsluiting ondersteunen dit proces evenals 28 korte lessen met verwerkingsopdrachten verspreid over het jaar. De tijdsdruk op het programma is hiermee beperkt. Uiteraard is er differentiatie per bouw. Zo kan de boodschap 'Maak een keuze' bij de kleuters leiden tot het kiezen tussen de bouwhoek of de zandtafel, maar leidt het in de bovenbouw tot gesprekken over "Wie wil ik zijn?. Iemand die pest of iemand die praat?". Ook een weeksluiting behoort tot de rituelen door met elkaar te bespreken "Wat was er leuk of goed deze week?. Wat heb ik geleerd en waardoor ben ik sterker geworden?".

De doorgaande lijn van 0 tot en met 12 maakt het programma ook uitermate geschikt om binnen een Intergraal Kind Centrum vanuit één pedagogische visie te werken.

Het ZaaiGoed programma richt zich op een algemeen positief leefklimaat en kan overstijgend naast andere methodes worden gebruikt en uitstekend integreren met reeds gebruikte methodes.

Aan de slag met elkaar

Als je als team aan de slag wil met ZaaiGoed volg je een tweejarig traject.

Eerste jaar:

- alle medewerkers krijgen een introductieworkshop en een basistraining van vier dagdelen;
- de organisatie werft intern ZaaiGoed coaches. Zij leren de methode in de organisatie te borgen en te monitoren;
- de kinderen doen met behulp van de verschillende materialen, activiteiten, verhaaltjes en liedjes spelenderwijs mee in de implementatie van het ZaaiGoed programma;
- het management kan een aparte training volgen;
- ouders worden uitgenodigd om een introductieworkshop bij te wonen en kunnen op eigen initiatief een basistraining volgen;
- trainers zullen door werkbezoeken meekijken naar de implementatie in de praktijk;
- daarnaast is er de beschikking over verschillende materialen zoals de Digtuin dat zowel een naslagfunctie als een borgingselement kent;
- tijdens de evaluatiebijeenkomst worden de "puntjes op de i" gezet.

Tweede jaar:

- medewerkers krijgen zowel een opfrissing als een verdieping van het ZaaiGoed programma;
- ook op management niveau is er een verdiepingstraining;
- interne ZaaiGoed coaches worden opgeleid zodat zij introductieavonden voor ouders kunnen organiseren;
- tevens leren zij door middel van een "Kijkwijzer" hun collega's begeleiden.

Geïnspireerd? Maak een afspraak met ons en wij geven je tijdens een gesprek meer uitleg en documentatie over: de inhoud van het programma en de lessen, resultaten, theoretische onderbouwing, trainingen, materialen en het implementatietraject.

Spelen met ZaaiGoed o.a.:

De GroeiGoedtas (0 - 5 jaar) is een praktische rugzak in de vorm van een boom. Deze stevige tas is vervaardigd van zacht materiaal dat uitnodigt om te knuffelen. Ideaal om bijvoorbeeld speelgoed, kleertjes of verzorgingspullen in te doen. Tess, Mo, Max en Kate zitten als handpop in de tas om allerlei avonturen mee te beleven.

Dubbels (2 - 5 jaar) Focusspel!

Kinderen leren door te spelen. Met de ZaaiGoed Dubbels maken de kinderen kennis met Tess, Mo, Max en Kate, hun ZaaiGoed en hun gebaren.

Het spel bestaat uit 2 x 28 ZaaiGoed plaatjes. Leg deze ondersteboven en keer er 2 om. Goed focussen met je ogen; zijn ze hetzelfde? Nee, dan mag de volgende speler. Wie onthoudt het beste waar de Dubbels liggen?

Digituin: voor de opvoeder: digitale omgeving met activiteiten, verhalen, tips en al het ZaaiGoed. Ideaal om te gebruiken als naslagwerk en inspiratiebron

IK BOX' (4 - 8) jaar incl. Digituin

De 'IK BOX' is méér dan een spelletje voor kinderen van 4 tot 8 jaar. De spelers van de 'IK BOX' zaaien spelenderwijs positieve boodschappen bij elkaar, die op het juiste moment kunnen worden geoogst. Het zelfvertrouwen groeit waardoor met dit spel ieder kind wint!

Vanaf 2 spelers heb je al de grootste lol. De spelers worden hierbij gestimuleerd zich in de ontmoeting met anderen te uiten. In dit spel ontstaat een gemeenschappelijke taal die verbindt. Van een sterk IK naar een krachtige WIJ.

ZaaiGoed klapper: (4 - 8 jaar)

Al het ZaaiGoed op een rij met plaatjes van de gebaren en verhaaltjes over Tess, Mo, Max en Kate, die het ZaaiGoed nog duidelijker maken.

Boos en Troos: (1-5 jaar) Laat alles er zijn! Als je lekker boos bent, dan pak je Boos en als je verdrietig bent is Troos daar.

'Staan als een boom' (8 - 12) jaar incl. Digituin. 'Staan als een Boom' is een actief gezelschapsspel voor jong en oud. Op een verrassende manier worden positieve boodschappen gezaaid, die op het juiste moment kunnen worden geoogst.

De opdrachten in het spel zorgen voor werkelijke ontmoetingen en voor de ontwikkeling van een gemeenschappelijke taal. Het is een vermakelijk spel dat niet alleen leidt tot hilarische momenten maar ook tot een nieuwe kijk op jezelf en de ander.

Boek 'Zijn wie je bent'. Voor de volwassenen.
Auteur: Silvia Romijn.

In dit boek vind je de basis van het ZaaiGoed programma. Vanuit deze basis is al het materiaal voor kinderen en opvoeders ontwikkeld.

Dit boek gaat over jou. Ben je benieuwd door welke ervaringen en overtuigingen jij bent gevormd? Wil je je bewust worden van hoe je jouw eigen leven kunt vormen zoals jij het wil? Zoals jij wilt zijn? Lees dan mee en geef jezelf inzicht in wie jij bent!

Geïnspireerd? Kijk in de webwinkel voor nog meer speelmaterialen.

“Het is fijn wanneer je een kind ziet worstelen, dat je samen met het ZaaiGoed aan de slag kunt.”

Essisme BV info@essisme.nl
www.essisme.nl

 facebook.com/essisme